

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİNİ KULLANMA DURUMLARI VE BUNUN ÖĞRETİME ETKİSİ¹

The Pre-School Teachers' Information Technology Use and Its Impacts on Teaching

Ahmet SİMSAR*
Metin KADİM**

ÖZ

İnsanın yaşam serüveninde 0-6 yaş kapsayan erken çocukluk dönemi çok önemli bir yere sahiptir. Bu dönemde verilecek olan eğitim, çocuğun gelecekteki yaşamını önemli derecede etkilemektedir. Okul öncesi dönemdeki eğitim ve öğretim faaliyetlerinin verimini etkileyen birçok faktör vardır. Bu faktörlerden biri öğretmenler ve yeterlilikleri iken diğeri ve çağımız gereği belki de en önemlisi öğretim hizmetlerinde bilişim teknolojilerinin kullanımudur. Bu bakımdan çalışmada, okul öncesi öğretmenlerin bilişim teknolojilerini kullanma durumlarını belirlemek ve bu durumun öğretim faaliyetlerine etkisini incelemek amaçlanmaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden “fenomenoloji” deseninden yararlanılmıştır. Amaçlı örnekleme yöntemlerinden, “ölçüt örnekleme” yöntemiyle gerçekleştirilen bu araştırmanın çalışma grubunu ise Türkiye'nin farklı illerinde görev yapan 20 okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri standartlaştırılmış açık uçlu görüşme yaklaşımı ile toplanmış, verilerin analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; öğretmenlerin çoğunun bilişim teknolojilerini aktif olarak kullandıkları ve bu teknolojilerden en fazla müzik, Türkçe ve oyun etkinliklerinde yararlandıkları, bilişim teknolojilerini kullanırken öğretmenlerin bazı hususlara dikkat ettikleri ve süreçte çeşitli sorunlarla karşılaştıkları görülmüştür. Ayrıca çalışmada konuyla ilgili öğretmenlerin ve son olarak da araştırmacıların önerilerine yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi eğitim, okul öncesi öğretmenleri, bilişim teknolojileri.

ABSTRACT

¹ Bu çalışmanın bir kısmı 29 Ağustos-1 Eylül 2017 tarihinde University of Bologna (İtalya)'da düzenlenen 27th EECERA Conference'da poster bildirisi olarak sunulmuştur.

*Araş. Gör. Kilis 7 Aralık Üniv. Eğitim Fak. ahmetsimsar@kilis.edu.tr

**Öğr. Gör. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Vezirköprü Meslek Yüksekokulu, metin.kadim@omu.edu.tr

The early childhood which covers 0-6 years old has significant role in human life. The education that is given during this time has positive impacts on child's future. There are different factors that have important effects on early childhood education. One of these factors is teacher and his qualifications and another but very important one is information technology which all the teachers should know in the present. That is why, the purpose of the current study is "exploring what early childhood teachers statement on information technology and how it is impact early childhood education activities." The "phenomenology" which is one of the qualitative research design have been used as research method. By the using "criterion sampling" which is one of the purposive sampling, the population of the study is 20 early childhood teachers who work in different cities in Turkey. The data was collected by standard open ended interview questionnaire and analyzed by the descriptive analysis method. Data results showed that most of the early childhood teachers mostly use information technology during the music Turkish, and play activities. In addition, when early childhood teachers use information in their classroom, they pay attention to some points and also have some challenges. Furthermore, teachers and researchers' suggestions allowed at the end of the study.

Keywords: *Early childhood education, early childhood teachers, information technologies.*

GİRİŞ

Gelişen bir varlık olan insanoğlu her geçen gün değişen dünya şartlarına ayak uydurmaya çalışmaktadır. Bu uyum ve gelişim süreci doğum öncesi dönemden başlayarak yaşam sonlanıncaya kadar devam eden, birçok unsurun etkilediği, birikimsel yapıya sahip ve genel olarak tüm insanlarda aynı aşamaları içermekle birlikte yine de her insanda farklı gözlemlenen bir doğal süreçtir (Demir, 2015:467).

İnsanın yaşam serüveninde 0-6 yaş kapsayan okul öncesi dönemin stratejik bir önem taşıdığı herkes tarafından bilinmektedir. Bu dönem gelişim ve öğrenmenin en hızlı olduğu yıllardır ve bu süreçte edinilen deneyimler ileriki yıllara temel oluşturmaktadır. Okul öncesi dönemde verilecek olan eğitim, çocuğun gelecekteki yaşamını önemli derecede etkiler. Çocuklarda temel bilgi, beceri ve alışkanlıkların kazanıldığı bu dönemde çocukların eğitimi tesadüfe bırakılmamalıdır. Bu da ancak çok iyi şekilde planlanmış, sistemli bir okul öncesi eğitim ile gerçekleştirilebilir (Köroğlu, 2014:2).

Okul öncesi dönemdeki eğitim ve öğretim faaliyetlerinin verimini etkileyen birçok faktör vardır. Bu faktörlerden bazılarını; öğretmenler, kullanılan materyaller ile yöntem-teknikler ve hazırlanan eğitim ortamları olarak sıralamak mümkündür. Burada zikredilen faktörlerin dışında, tüm öğretim kademelerini önemli derecede etkileyen ve çağımızın bir gerekliliği olan diğer bir faktör de kuşkusuz teknolojidir.

129 / Ahmet SİMSAR-Metin KADİM

Bilişim teknolojisi; bilginin var olması, toplanması, işlenmesi, çevreye yayılması ve bütün hepsine yardımcı olan araç gereç olarak tanımlanmaktadır (Çiçekli, 2014:8). Diğer bir ifadeyle; elektronik ortamlarda ya da benzer ortamlarda bulunan araçlar ve işlemlerle bilginin erişilmesi, yeniden yapılanması, organize edilmesi, ayıklanması, üretilmesi, güncellenmesi, değişmesi süreçlerinde kullanılmasını sağlayan teknolojilerdir (Görmez, 2012:18). Tanımlamalardan da anlaşılacağı üzere bilişim teknolojileri genel olarak bilgi ve teknolojik araçlarla ilgili bir kavramdır.

Bilişim teknolojileri eğitim sistemi içerisinde üç farklı yapıyı etkilemektedir. Bunlar: Sınıf, okul ve eğitim sistemidir. Sınıf düzeyinde öğrenme-öğretme etkinlikleri dışında öğrenci-öğretmen-veli etkileşimi; okul düzeyinde öğrenci kayıtlarının tutulması, yönetsel süreçlerde verimliliğin artırılması, diğer okul ve bakanlık birimleriyle hızlı ve sürekli iletişim ve bilgi akışının sağlanması ve okul-çevre ilişkilerinin düzenlenmesi gibi amaçlarla kullanılmaktadır. Sistem düzeyinde ise, eğitim politikalarının belirlenmesinden öğretim programlarının geliştirilmesine, öğretmen yeterliklerinin belirlenmesi ve eğitim sistemi çalışanlarının hizmet öncesi ve hizmetiçi eğitim süreçlerine uzanan geniş bir alanı etkilemektedir. Eğitimde bilişim teknolojilerinin aktif olarak kullanımı sadece öğrenci, öğretmen, yönetici ve velilerin bu teknolojilere ilişkin bakışları, tutumları ve yeterliklerini etkilemekle kalmayıp aynı zamanda okul çevrelerinin ve dolayısıyla toplumun genelinin toplumsal ve kültürel yapısı üzerinde etkili olmaktadır (Akt.Bardakçı, 2013:7).

Okul öncesi dönemde bilişim teknolojilerinin kullanılması çocukların bilgi işlem, problem çözme, planlama, yansıtıcı düşünme, görsel düşünme, mantıksal-matematiksel düşünme, analogik düşünme, yaratıcı ve eleştirel düşünme becerilerinin gelişimini ve psikomotor yeteneklerin, kelime ve bellek gelişimlerini olumlu yönde etkilemektedir (Klein ve diğerleri, 2000:591). Ayrıca okul öncesi dönemdeki çocukların çevrelerinde, sınıf içi sosyal etkileşimlerini bozmayacak şekilde, bilişim teknolojilerinin bulunması olumlu sosyal sonuçlar ortaya çıkarmaktadır. Bilişim teknolojileri temel alınarak etkinliklerin gerçekleştirilmesi, çocukların benlik saygısını ve öz-kontrol becerilerini geliştirmektedir (Shahrimin ve Butterworth, 2002:203).

Okul öncesi programındaki kazanımların öğrencilere sunulmasında teknoloji ürünlerinden yararlanılması büyük önem taşımaktadır. Çünkü öğrenilenlerin % 83'ü görme, % 11'i işitme, % 3,5'i koklama, % 1,5'i dokunma, % 1,0'ı da tatma yaşantılarıyla öğrenilmektedir. Ayrıca bir öğrenme etkinliği ne kadar çok duyu organına yönelik olarak gerçekleştirilirse öğrenme o derecede kalıcı olmakta, unutmada da aynı oranda geç olmaktadır (Yürütücü, 2002:6). Bu nedenle, okul öncesi öğretmenlerinin buldukları eğitim ortamlarında bilişim teknolojilerini kullanmaları; verdikleri eğitimin kalitesini artırması ve çocuğun yaşama hazırlandığı bu ilk eğitim hayatında bilişim

teknolojilerini tanıyarak ve hayatıyla bütünleştirerek gelişmesi açısından oldukça önemlidir (Demir, 2015:467-468).

Yapılan bilimsel araştırmalar da bilişim teknolojilerinin çocuklar üzerinde oluşturduğu olumlu etkileri açık bir şekilde göstermektedir. Demir (2015)'in okul öncesi öğretmenlerinin bilişim teknolojilerini kullanma durumları ve bunun öğretime etkisini incelemek amacıyla yaptığı çalışmada çoğu öğretmen sınıflarında bilişim teknolojilerini etkin kullandıkları ve bu durumun öğrencilerin ilgi ve dikkat düzeylerini olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşmıştır. Çiçekli (2014)'nin öğretmenlerinin bilişim teknolojilerini eğitim ortamında kullanma durumlarını ve öğretmenlerin bu araçlara olan tutumlarını belirlemek amacıyla yaptığı araştırma neticesinde bilişim teknolojileri araçlarının eğitim ortamında kullanılması sayesinde öğrencilerin ilgi ve dikkatlerinin arttığı ve öğrenmede kalıcılığın daha fazla olduğu, aynı zamanda öğrenmenin kolaylaştığı, öğrencileri yaratıcılığa sevk ettiği ve farklı bakış açıları kazandırdığı sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca bilişim teknolojilerinin eğitimde görsellik ve işitsellik sağlayarak öğretimi zenginleştirdiği ve öğrenciler tarafından kavranması zor ve karmaşık olan konuları işlemek için öğretmenlere büyük kolaylıklar sağladığını da belirtmiştir. Görmez (2012) de öğretmenlerin yapılandırıcılık yaklaşımını temele alan bir eğitim anlayışında, bilişim teknolojilerinin öğrenme-öğretme sürecine entegrasyonu hakkındaki görüşlerini ve öğretmenlerin bilişim teknolojileri entegrasyon sürecinde buldukları durumları, entegrasyon sürecinde gerekli olduğu düşünölen öğeler açısından incelemiştir. Araştırma sonucunda öğretmenler, bilişim teknolojilerinin öğrenme-öğretme sürecine entegrasyonunun çok yararlı ve önemli olduğunu, kendilerine zaman kazandırdığını, işlerini kolaylaştırdığını ve öğrencilerin derse olan ilgisini arttırdığını belirtmişlerdir. Yine benzer şekilde Gök (2010), okul öncesi öğretmenlerinin bilişim teknolojileri kullanımında öğrenci ilgi ve dikkat düzeyine etkisine ilişkin algı ve görüşlerinin incelenmesi amacıyla yaptığı araştırma sonucunda okul öncesi öğretmenlerinin bilişim teknolojileri kullanma düzeylerinin öğrenci ilgi ve dikkat düzeyini arttırdığı sonucuna ulaşmıştır.

Literatürdeki örnek çalışmalarda da göröldüğu üzere bilişim teknolojilerinin eğitim-öğretim faaliyetlerinde aktif olarak kullanımı oldukça önemlidir. Eğitim sistemimizin temel basamağı olan okul öncesi dönemde eğitim ortamı hazırlanırken ve öğrenme-öğretme süreci gerçekleştirilirken öğretmenlerin bilişim teknolojileri hakkındaki görüş ve düşönceleri, yetkinlikleri ve önerileri süreçten beklenen verimin alınabilmesi için önemli görölmektedir.

Yapılan bu araştırmada, okul öncesi öğretmenlerin bilişim teknolojilerini kullanma durumlarını belirlemek ve bu durumun öğretim faaliyetlerine etkisini incelemek amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın alt amaçlarını şu şekilde sıralamak mümkündür:

1. Okul öncesi öğretmenlerinin bilişim teknolojilerini kullanma durumları nedir?
2. Okul öncesi öğretmenlerinin eğitim-öğretim faaliyetlerinde bilişim teknolojilerini kullanırken karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
3. Okul öncesi öğretmenleri eğitim-öğretim faaliyetlerinde bilişim teknolojilerini kullanmanın faydalarına ilişkin görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Okul öncesi öğretmenlerinin bilişim teknolojilerini kullanma durumlarını belirlemek ve bu durumun öğretim faaliyetlerine etkisini incelemek amacıyla yapılan bu çalışmada; ayrıntılı ve derinlemesine veri toplama, katılımcıların bireysel algılarını, deneyimlerini ve bakış açılarını doğrudan öğrenme, mevcut durumları anlama ve açıklama amacıyla nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır (Büyüköztürk vd., 2012:12).

Algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel sürecin izlendiği bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji kullanılmıştır. Olgu bilim olarak da adlandırılan fenomenoloji “Gerçek nedir?” sorusuna cevap arayan bir yöntemdir. Fenomenoloji yaklaşımının temelini bireysel tecrübeler oluşturmaktadır. Bu yaklaşımda araştırmacı katılımcının kişisel (öznel) tecrübeleri ile ilgilenmekte, bireyin algılamaları ve olaylara yükledikleri anlamları incelemektedir. Fenomenoloji tanımlayıcı bir çalışmadır. Bu bakımdan genelleme yapmak değil, olguları tanımlamak önemlidir (Akt. Göçer, 2013:29).

Çalışma Grubu

Araştırma amaçlı örnekleme yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Amaçlı örnekleme; derinlemesine araştırma yapabilmek amacıyla çalışmanın amacı bağlamında bilgi açısından zengin durumların seçilmesidir. Bu bağlamda çalışmada amaçlı örnekleme çeşitlerinden “ölçüt örnekleme” yöntemi kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme ise; örneklemin problemle ilgili olarak belirlenen niteliklere sahip kişiler, olaylar, nesnelere ya da durumlardan oluşturulmasıdır (Büyüköztürk, 2012:9-11).

Araştırmanın çalışma grubunu; Türkiye'nin çeşitli illerinde (Ankara, Antalya, Artvin, Bingöl, Bolu, Bursa, Diyarbakır, Erzurum, İstanbul, İzmir, Kahramanmaraş, Kayseri, Muş, Ordu, Sakarya, Samsun, Sivas, Şanlıurfa, Van ve Yozgat) görev yapan 20 okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada, öğretmenlerin araştırmaya gönüllü olması, okul öncesi öğretmenliği anabilim dalından mezun olması, birbirinden farklı illerde ve halen aktif görevde olması şartı aranmıştır. Etik sorunları gidermek amacıyla

görüşme yapılan öğretmenlerin kimlik bilgileri gizli tutulmuş ve araştırma raporlaştırılırken öğretmenlere kod isimler (Ayşe, Ali, vb.) verilmiştir.

Veri Toplama Aracı

Araştırma fenomenoloji desenine dayalı olarak gerçekleştirildiğinden veri toplama aracı olarak görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan görüşme sorularının hazırlanması amacıyla Demir (2015) tarafından alanyazın taranmış ve oluşturulan soruların kapsam geçerliliğini sağlamak amacıyla uzman görüşüne (eğitim programları ve öğretim anabilim dalından iki uzman ile okul öncesi öğretmenliği anabilim dalından üç uzman) başvurulmuştur. Uzmanlardan alınan öneri ve eleştiriler doğrultusunda görüşme formunda yer alan sorulara son şekli verilmiştir. Soruların anlaşılabilirliğine ilişkin dört öğretmen ile ön görüşme yapılarak soruların anlaşılabilirliği gözden geçirilmiş ve anlaşılmayan soru olmadığı belirlenmiştir (Demir, 2015:469).

Şencan (2005)'a göre, aktarılabilirlik özelliğinin yükü araştırmacıdan çok, aynı yöntemi kullanarak araştırmayı tekrar etmek isteyen diğer araştırmacıların üzerindedir (Şencan, 2005:58). Bu bağlamda, araştırmanın aktarılabilirliğini sağlamak için; araştırmanın modeli, veri kaynakları, veri toplama araçları, veri toplama süreci, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması, bulguların nasıl düzenlendiği ayrıntılı bir biçimde tanımlanmaya çalışılmıştır.

İç güvenilirliği sağlamada kullanılan stratejilerden biri, toplanan verilerin öncelikle betimsel bir yaklaşımla doğrudan sunulmasına ilişkindir (Yıldırım ve Şimşek, 2008:262). Bu bakımdan, araştırmada kullanılan görüşmelerde yer alan veri birimlerinden alıntılar yapılarak temalar açıklanmaya çalışılmıştır. Güvenirliğe ilişkin sorunları gidermek amacıyla, veriler iki uygulamacı tarafından ayrı ayrı kodlanmış, kodlamalar arasındaki uyum yüzdeleri hesaplanmış (uyuşum yüzdesi = uyuşum miktarı x 100 / uyuşum + uyuşmazlık miktarı) ve uyuşum yüzdesi %85 bulunmuştur. Şencan (2005) 'a göre, uyuşum yüzdesinin %70 ve üstü olması gerekmektedir (Şencan, 2005:62).

Araştırmalarda dış güvenilirliğin sağlanmasında çeşitli önlemler alınabilir. Bunlardan bazıları; katılımcıların tanımlanması, elde edilen verilerin analizinde kullanılan kavramsal çerçeve ve varsayımların tanımlanması ile veri toplama ve analiz yöntemlerine ilişkin açıklamaların yapılmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2008:260-261). Bu kapsamda, araştırmada veri kaynakları tanımlanmış, benzer araştırma yapan kişilerin veri kaynaklarını belirlemelerinde yol gösterici nitelikte olacağı düşünülmüştür. Elde edilen bulguların literatürle tartışılması da teyit edilebilirlik açısından önem taşımaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın verileri standartlaştırılmış açık uçlu görüşme yaklaşımı ile toplanmıştır. Bu yaklaşım, dikkatlice yazılmış ve belirli bir sıraya konmuş bir dizi sorudan oluşur ve her görüşülen bireye bu sorular aynı tarzda ve sırada sorulur.

Araştırma verileri 01 Ocak 2017 - 06 Şubat 2017 tarihleri arasında bireysel görüşmeler şeklinde toplanmıştır. Öğretmenlerin açık uçlu sorulara verdikleri yanıtlar hem iki uygulamacı tarafından not edilmiş hem de katılımcıların onayı ile ses kayıt cihazı kullanılarak veriler kayıt altına alınmıştır.

Verilerin analizinde betimsel analiz kullanılmıştır. Betimsel analiz; araştırmaya katılan kişilerden alınan görüşlerin özüne dokunmadan, anlamı güçlendirmek ve dikkat çekmek için alıntılarının da yapılması yoluyla verilerin sunulmasıdır (Sözbilir, 2009:3). Bu tür analizde amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır.

BULGULAR

Bu bölümde, araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik bilgileri ile öğretmenlere yöneltilen görüşme soruları sırasıyla belirtilerek elde edilen bulgulara ilişkin betimsel analizlere yer verilmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik bilgileri Tablo 1’de verilmiştir:

Tablo 1. Öğretmenlerin Demografik Özellikleri

Katılımcılar (Kod İsim)	Cinsiyeti	Yaşı	Çalışma Yılı	Teknoloji Kullanımı İle İlgili Eğitim Alma Durumu
Ali	Erkek	28	6-10 yıl	Evet
Ayşe	Kadın	23	1-5 yıl	Evet
Fatma	Kadın	25	1-5 yıl	Evet
Hacer	Kadın	29	6-10 yıl	Hayır
Ömer	Erkek	28	1-5 yıl	Evet
Özge	Kadın	24	1-5 yıl	Hayır

Yusuf	Erkek	36	11-15 yıl	Evet
Burcu	Kadın	35	11-15 yıl	Hayır
Sinem	Kadın	38	11-15 yıl	Hayır
Ahmet	Erkek	32	6-10 yıl	Hayır
Mehtap	Kadın	27	1-5 yıl	Evet
Hasan	Erkek	29	6-10 yıl	Evet
Gül	Kadın	34	6-10 yıl	Evet
Hatice	Kadın	26	6-10 yıl	Evet
Hüseyin	Erkek	30	1-5 yıl	Evet
Halil	Erkek	37	6-10 yıl	Evet
Zeynep	Kadın	41	11-15 yıl	Hayır
Tarık	Erkek	30	6-10 yıl	Hayır
Osman	Erkek	36	6-10 yıl	Evet
Derya	Kadın	33	6-10 yıl	Hayır

Tablo 1’de verilen öğretmenlerin demografik özelliklerine ilişkin bilgiler incelendiğinde; araştırmaya katılan öğretmenlerin %45’inin erkek, %55’inin ise kadın olduğu görülmektedir. Bu öğretmenlerden %40’ı daha önce teknoloji kullanımı ile ilgili hiçbir eğitim almazken, %60’ı bu konuda çeşitli eğitimler almışlardır. Bu eğitimler genellikle yükseköğretimde farklı dersler kapsamında verilen eğitimlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaş aralıkları ise 23 ile 41 arasında değişmektedir.

Çalışmaya katılan öğretmenlere sorulan görüşme soruları incelendiğinde ise:

Soru 1. “Okulunuzda hangi teknolojik araç ve gereçleri kullanıyorsunuz?”

Tablo 2. Öğretmenlerin Kullandıkları Teknolojik Araç Gereçler

Katılımcılar (Kod İsim)	Bilgisayar	Tablet	Akılı Tahta	İnternet	Projeksiyon	Televizyon	VCD	CD	Fotokopi Makinesi	Yazıcı	Cep Telefonu
Ali	X		X	X				X		X	X
Ayşe		X				X	X		X		X
Fatma	X			X	X	X		X	X	X	
Hacer	X				X			X	X		
Ömer	X		X	X						X	
Özge	X			X	X					X	X

135 / Ahmet SİMSAR-Metin KADİM

Yusuf	X				X			X	X		
Burcu	X				X					X	
Sinem						X	X	X	X		
Ahmet	X			X	X				X		
Mehtap	X		X		X					X	
Hasan	X		X	X				X	X		
Gül						X	X	X	X		X
Hatice	X			X	X				X		
Hüseyin	X		X							X	
Halil	X				X				X		
Zeynep	X			X	X	X		X	X		
Tarık	X		X	X				X		X	X
Osman	X				X			X	X		
Derya	X				X		X	X		X	

Tablo 2 incelendiğinde; okul öncesi öğretmenlerinin genel olarak okulda kullandıkları teknolojik araç ve gereçler: bilgisayar, internet, projeksiyon, CD, fotokopi makinesi ve yazıcıdır. Bunların yanı sıra öğretmenler tablet, akıllı tahta, televizyon, VCD ve cep telefonu gibi araç ve gereçleri az oranda da olsa kullanmaktadırlar.

Soru 2. “Bilişim teknolojilerini ne kadar etkin kullanmaktasınız? Örneklerle açıklayınız.”

Katılımcıların bu soruya verdikleri yanıtları daha betimleyici olmak adına; etkin kullanım, gerektiğinde kullanım ve az kullanım olarak kategorize etmek mümkündür. Bu sınıflama çerçevesinde katılımcıların %65’i (n=13) bilişim teknolojilerini etkin olarak kullanmakta, %20’si (n=4) sadece gerekli gördükleri durumlarda kullanmakta ve %15’i (n=3) ise oldukça az kullanmaktadır.

Bilişim teknolojilerini etkin olarak kullanan öğretmenlere (n=13) baktığımızda; her gün ve neredeyse tüm etkinliklerde bilişim teknolojilerinden yardım almaktadırlar. Bu yardımların; yeni konu öğretimi, öğrenilen herhangi bir konunun pekiştirilmesi, hikâye okuma faaliyetleri, müzik, drama, fen ve oyun gibi faaliyetler olduğu söylenebilir. Bu kategoriden örnek bir alıntı vermemiz gerekirse:

“Bilişim teknolojilerini her gün çok aktif bir şekilde kullanıyorum. Örnek vermem gerekirse; slayt olarak hazırlanmış hikâyeler anlatıyorum. Öğreteceğim kavramlarla ilgili slaytlar izletiyorum. Çocuklara hareketli şarkıları, parmak oyunlarını, vb. videolardan izleterek öğretiyorum. Belirli gün ve haftaları anlatırken çeşitli video ve resimleri de çok kullanıyorum.” (Ali)

Bilişim teknolojilerini sadece gerekli gördüğü durumlarda kullanan öğretmenler (n=4); özellikle bazı konularda, öğretimi daha kolay yapabilmek ve konunun daha iyi pekişmesini sağlamak adına bilişim teknolojilerini kullanmaktadırlar. Bu uygulamalar bazen zorunluluk olarak da görülebilmektedir. Örneğin:

“Bilişim teknolojilerini sadece zorunlu durumlarda kullanıyorum. Mesela şarkı öğreteceğim zaman müzik açmak zorunda kalıyorum. Ya da soyut bir kavram öğreteceğimde çocuklara bunun fotoğrafını veya videosunu gösteriyorum, yoksa anlamıyorlar.” (Mehtap)

Bilişim teknolojilerini oldukça az oranda kullandıklarını belirten öğretmenler (n=3), bu durumun sebebinin; teknolojik eksiklikler ve sınıf mevcudunun fazlalığı olarak belirtmektedirler. Örnek bir alıntı:

“Sınıf mevcudum çok fazla olduğundan dolayı etkinliklerde sık sık çocuklara müdahalelerde bulunmak durumunda kalıyorum. Bilişim teknolojileri kullanımı sırasında bu müdahaleler çocukların dikkatini dağıtıyor ve süreci sekteye uğrattıyor. Bu yüzden verimsiz olduğuna inanıyorum ve çok kullanmıyorum. Sadece çocuklara çizgi film izletmek için kullanıyorum.” (Sinem)

Soru 3. *“Bilişim teknolojilerini en çok hangi etkinlikleri uygularken kullanıyorsunuz?”*

Bu soruya öğretmenler yakın cevaplar vermiş ve cevaplar genelde “hemen hemen tüm etkinliklerde” olmuştur. Bunun yanı sıra ağırlık olarak müzik, hikâye okuma (türkçe) ve oyun etkinlikleri ön plana çıkmaktadır. Bu etkinliklerin dışında öğretmenler okuma-yazmaya hazırlık çalışmalarında, drama, fen ve matematik etkinliklerinde de bilişim teknolojilerini kullandıklarını belirtmişlerdir. Okul Öncesi Eğitim Programı’nda (2013) etkinlik çeşitleri; Türkçe, Sanat, Drama, Müzik, Hareket, Oyun, Fen, Matematik, OkumaYazmaya Hazırlık ve Alan Gezileri olarak belirtilmiştir (MEB, 2013: 42). Bu bilgiden hareketle öğretmenlerin okul öncesi eğitim programında yer alan sanat ve alan gezileri haricindeki tüm etkinliklerde bilişim teknolojilerini kullandıkları görülmektedir. Soru ile ilgili örnek alıntı:

“Neredeyse tüm etkinliklerde kullanıyorum. Özellikle de şarkı öğretimi yaparken, hikâye okurken, oyun ve drama faaliyetleri yaparken kesin kullanıyorum.” (Tarkan)

Soru 4. *“Bilişim teknolojilerinin öğretimde kullanılmasında nelere dikkat ediyorsunuz?”*

Katılımcıların bu soruya verdikleri yanıtlara göre, bilişim teknolojilerinin kullanımında dikkat edilen hususları aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür:

- Çocukların ilgi düzeylerine uygun olması,
- Çocukların yaş gruplarına uygun olması,

137 / Ahmet SİMSAR-Metin KADİM

- Öğretime yardımcı olması,
- Fiziksel ortamın uygun olması,
- Ses, görüntü, program vb. olarak kaliteli olması,
- Aktif katılımı teşvik etmesi,
- Kültürel değerlere uygun olması,
- Modern ve kullanışlı olması,
- Amaca uygun olması,
- Anlaşılır olması,
- Kullanım süresi.

Bu soru ile ilgili örnek alıntılar:

“Bilişim teknolojilerini kullanırken öncelikle çocuklar için uygun olup olmadığına dikkat ediyorum. Onun dışında görüntü kalitesi ve anlaşılır olması da önemli.” (Ayşe)

“Öncelikle çocuklara öğreteceğim konuya uygun olmasına dikkat ediyorum. Özellikle çizgi film izletirken çok sık olmamasına yani süresine ve kültürel değerlerimize uygun olmasına özen gösteriyorum.” (Hacer)

Soru 5. *“Bilişim teknolojilerinin kullanımında karşılaştığınız sorunlar nelerdir?”*

Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtları sorun yaşayanlar ve sorun yaşamayanlar olmak üzere 2 kategoride değerlendirebiliriz. Öğretmenlerin %75’lik büyük bir kısmı (n=15) bazı sorunlar yaşadığını belirtirken, %25’lik kısım ise (n=5) ise sorun yaşamadığını belirtmektedir. Bilişim teknolojilerini kullanmada sorun yaşayan öğretmenlerin yaşadıkları sorunlar şunlardır:

- Olanakların yetersiz olması,
- Kalitesiz olması, sürekli arızalanması,
- Bazı programların zor olması,
- Bilgisayara virüs girmesi,
- Okuldaki internetin yavaş ve çoğu siteye erişim engeli olması,
- İnternet erişimi olmaması,
- Bilgilerin yanlış olması, bilgi kirliliği,
- Öğretmenin kendini yetersiz hissetmesi.

Örnek alıntılar:

“Benim için en önemli sorun bilgisayar. Bu konuda herhangi bir eğitim almadığım için program ya da etkinlik gibi şeyler indirirken zorlanıyorum. Bazen bilgisayar donuyor ve hiçbir şey yapamadan başka öğretmenleri çağırıp yardım istiyorum. Ara sıra bilgisayarı projeksiyona bağlarken de problem oluşabiliyor.” (Burcu)

“Benim sınıfımda bilgisayar, internet yok. Oyüzden çocuklara bir şeyler izletmek istediğimde sadece televizyon ve VCD kullanmak zorunda kalıyorum. Çocuklar sıkılmasın diye filmleri devamlı güncellemek benim için sıkıntı oluyor.” (Gül)

Soru 6. “Bilişim teknolojileri kullanıldığında öğrencilerin ilgi ve dikkat dereceleri nasıldır?”

Katılımcıların soru 6’ya verdikleri yanıtları; yüksek ve kısa süreli olarak iki ayrı grupta incelemek mümkündür. Öğretmenlerin neredeyse tamamı yani %90’lık kısmı (n=18) öğrencilerin ilgi ve dikkat derecelerini yüksek olarak belirtirken, %10’luk kısmı (n=2) ise kısa süreli olarak belirtmiştir. Bu soru ile ilgili olumlu örnek alıntılar:

“İlgilerini çekiyor. Tamamen ekrana odaklanıyorlar, gözleri başka bir şey görmüyor.” (Özge)

“Görsel ve işitsel olduğu için çocukların ilgi ve dikkat sürelerinin daha da arttığını gözlemledim.” (Zeynep)

Soru ile ilgili olumsuz nitelikteki örnek alıntılar ise:

“Öğrenciler pasif olduğu için çabuk sıkılıyorlar.” (Derya)

Soru 7. “Bilişim teknolojilerinin öğrenme-öğretme süreçlerinde kullanımının ne gibi yararları bulunmaktadır?”

Bu soruya verilen yanıtlar doğrultusunda, öğretmenlerin bilişim teknolojilerinin öğrenme-öğretme süreçlerinde kullanımının yararlarına ilişkin belirttikleri genel görüşler aşağıda sıralanmıştır:

- Öğrenmeyi kolaylaştırması,
- Kalıcı öğrenmeleri sağlaması,
- İlgi ve dikkati artırması,
- Öğretmenlere kolaylık sağlaması,
- Zaman tasarrufu sağlaması,
- Daha çok duyuya hitap etmesi,
- Soyut kavramları somutlaştırması,
- Çocukları teknolojiye alıştırmaması,
- Eğlenceli olması.

Örnek alıntılar:

“Öğrenmeyi kolaylaştırıyor ve çocukların ilgi ve dikkatlerini çekmeyi sağlıyor.”

(Hüseyin)

“Sınıfım kalabalık olduğu için aynı anda çok kişiye hitap ediyor ve işimi kolaylaştırıyor. Ayrıca hem görsel hem de işitsel olduğundan ilgi çekici ve eğlenceli.”

(Fatma)

“...Özellikle çocukların anlayamadığı soyut kavramları zorlanmadan somutlaştırmış oluyorum, böylece çocuklarda kalıcı öğrenmeleri sağladığımı düşünüyorum.” (Ömer)

“Bence en büyük yararı öğrenmeyi eğlenceli hale getirmesi....” (Osman)

Soru 8. “Bilişim teknolojilerinin öğretimde kullanılmasıyla ilgili önerileriniz nelerdir?”

Bu soruda da öğretmenlerin çoğunun görüşleri arasında paralellik olmakla beraber yanıtlar şu şekildedir:

139 / Ahmet SİMSAR-Metin KADİM

• Sınıflar bilişim teknolojileri yönünden zenginleştirilmeli,
• Sınıflardaki mevcut bilişim teknolojileri yeterli sayıda, sağlam ve dayanıklı olmalı,

- Kullanım zamanına ve kullanım süresine dikkat edilmeli,
- Bilişim teknolojileri ve kullanımları ile ilgili eğitimler düzenlenmeli,
- Çocukların gelişim özellikleri göz önünde bulundurulmalı,
- Çocuklarda aşırı teknolojik bağımlılık oluşturmamasına dikkat edilmeli,
- Kullanımı kolaylaştırılmalı.

Örnek alıntılara baktığımızda;

“Her sınıfta bilgisayar, projeksiyon ve internet bağlantısı kesinlikle olmalı. Bunların dışında bilişim teknolojileri olarak kullanılacak ekipman sayısı artırılmalı.” (Yusuf)

“Bilişim teknolojilerini kullanmanın çok faydası var ama bilinçsiz kullanımda çocuklara yarardan çok zarar verebilir. Çocukların birer teknoloji bağımlısı olmamaları için sınıfta devamlı kullanılmamalı ve dikkatlerinin dağılmaması için 10-15 dk. gibi kısa süreli kullanılmalı.” (Ahmet)

“...teknoloji mükemmel bir hızla gelişiyor. Bu hızı ayak uydurabilmemiz ve eğitim-öğretim sürecinde çocuklara verimli olabilmemiz için bu teknolojiler ve kullanımları konusunda öğretmenlere zorunlu hizmetiçi eğitimler verilmeli.” (Burcu)

“Okullarda kullanılan bilişim teknolojileri hem öğretmenler hem de öğrencilerin rahatlıkla kullanabileceği seviyede ve özellikte olmalı. Böylece öğretmenlerin işi kolaylaşacak, çocuklar da yaparak-yaşayarak öğreneceklerdir.” (Hacer)

SONUÇ VE TARTIŞMA

Okul öncesi öğretmenlerin bilişim teknolojilerini kullanma durumlarını belirlemek ve bu durumun öğretim faaliyetlerine etkisini incelemek amacıyla, Türkiye'nin farklı illerinde görev yapan 20 okul öncesi öğretmeninden görüşme yöntemi ile veriler toplanmış ve betimsel analiz yoluyla elde edilen bilgiler yorumlanmıştır.

Araştırma neticesinde elde edilen bilgiler ışığında; öğretmenlerin okulda en fazla bilgisayar kullandıkları görülmüştür. Bilgisayar dışında projeksiyon, internet, fotokopi makinesi, yazıcı ve CD de sıklıkla kullanılan bilişim teknolojileri arasındadır. Özellikle çağımız bilişim teknolojileri arasında bilgisayarın yaşamımızın her alanında kullanıma uygun şekilde genel olması, eğitim-öğretim kurumlarında yaygın olarak kullanılması, uygulamalarda işlevsel ve kolay olması ve günümüzde ulaşılabilirliğinin kolay olması gibi sebeplerden ötürü öğretmenlerin bilgisayarı tercih ettikleri düşünülebilir. Konu ile ilgili daha önceden yapılan birçok çalışmada da bu araştırma bulgusuna benzer sonuçlara rastlamak mümkündür. Örneğin; Demir (2015)'in okul öncesi öğretmenlerin bilişim teknolojilerini kullanma durumlarını araştırdığı çalışmasında, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun sınıflarında eğitim ve öğretim teknolojisi olarak bilgisayar ve TV

kullandıklarını belirlemiştir. Yine Gök (2010), okul öncesi öğretmenlerinin bilişim teknolojileri kullanımında öğrenci ilgi ve dikkat düzeyine etkisine ilişkin algı ve görüşlerinin incelenmesine yönelik yaptığı çalışmada, öğretmenlerin bilişim teknolojisi olarak çoğunlukla bilgisayarı tercih ettikleri sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca Aktay ve Güvey Aktay (2015)'in ilkokullarda teknoloji eğitiminin yerini sorgulamak amacıyla yaptıkları çalışmada, öğretmenler bilgisayar ve kullanımının önemine yönelik görüşler bildirmişlerdir. Baydaş, Gedik ve Göktaş (2012), ilköğretim okullarındaki öğretmenlerin bilişim teknolojilerini kullanma durumu ile ilgili yaptıkları çalışmada, öğretmenlerin genellikle okul ortamında bilgisayar kullandıklarını belirtmişlerdir. Benzer şekilde Coşkun (2001), ilköğretim okulu 4. ve 5. sınıf sosyal bilgiler dersinde teknoloji kullanım durumunu belirlemeye yönelik yaptığı araştırmada, en çok kullanılan materyalin bilgisayar olduğunu belirlemiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunun bilişim teknolojilerini aktif olarak kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Konu ile ilgili öğretmenlerin verdikleri açıklayıcı örneklerden yola çıkarak; yeni konu öğretimi, öğrenilen konunun pekiştirilmesi, uygulama faaliyetlerinde görsel ve işitsel destek sağlama, öğretmene kolaylık sağlama, kolay ulaşılabilir olması, öğretimi çeşitlendirmesi ve eğlenceli hale getirmesi gibi sebeplerle bilişim teknolojileri aktif olarak kullanılmaktadır. Küresel eğitim sistemi ve uygulamalarının farklılıkları, günümüz eğitim kurumlarının fiziki yapı ve olanakları, eğitim sisteminin teknolojiye ayak uydurması, teknolojinin hayatımızdaki önemli yeri gibi konular göz önünde bulundurulduğunda bilişim teknolojilerinin eğitim-öğretim faaliyetlerinde kullanımı bir bakıma öğretmenler için bir gereklilik olmaktadır. Bu konu hakkında yapılan benzer çalışmalara bakıldığında da öğretmenlerin eğitim-öğretim sürecinde bilişim teknolojilerini aktif olarak kullandıkları veya teorik olarak aktif şekilde kullanmaları gerektiği görülmektedir (Ağar, 2009; Ar Zafer, 2016; Balkı, 2008; Çiçekli, 2014; Demir, 2015; Gök, 2010; Ursavaş, 2014; Yürütücü, 2002).

Okul Öncesi Eğitim Programı'nda (2013) uygulanan etkinlikler; Türkçe, Sanat, Drama, Müzik, Hareket, Oyun, Fen, Matematik, Okuma Yazmaya Hazırlık ve Alan Gezileri olmak üzere on çeşit olarak belirlenmiştir (MEB, 2013: 42). Araştırmaya katılan öğretmenler çoğunlukla tüm etkinlikleri uygularken bilişim teknolojilerinden yararlandıklarını belirtmişlerdir. Bu etkinlik çeşitlerinden özellikle müzik, Türkçe ve oyun etkinlikleri verilen cevaplarda ön plana çıkmaktadır. Bilişim teknolojilerinin bu üç etkinliğin uygulama sürecinde ön plana çıkmasının temel sebebinin; etkinliklerin temel felsefesine ve uygulama mantığına bilişim teknolojilerinin uygun nitelikte olması ve özellikle de bu etkinliklerde kolaylık sağlama olduğu düşünülebilir. Ayrıca bu seçimde, öğretmenlerin kişisel yeterliliklerinin ve algılarının da önemli olduğu unutulmamalıdır. Demir (2015)'in yaptığı araştırmada; okul öncesi öğretmenleri bilişim teknolojilerini, Türkçe, Müzik, Fen ve Matematik derslerindeki etkinlikleri uygulamada, çocuk gelişim raporlarını yazmada, eğitici filmler seyrettirmede, okuma-yazma ve drama

141 / Ahmet SİMSAR-Metin KADİM

çalışmalarında ve kavram öğretiminde kullandıklarını belirtmişlerdir. Benzer şekilde, Gök (2010), okul öncesi öğretmenleriyle yaptığı çalışma neticesinde; öğretmenler tarafından bilişim teknolojilerinin en sık kullanıldığı etkinlikleri; Türkçe, matematik, müzik ve fen etkinlikleri olarak belirlemiştir.

Araştırma verilerine göre, çalışmaya katılan 20 okul öncesi öğretmenin de bilişim teknolojilerini hiç kullanmadığı iki etkinlik türü tespit edilmiştir. Bunlar; alan gezileri ve sanat etkinlikleridir. Bu iki etkinlik türünde bilişim teknolojilerinin kullanılmama nedenlerinin; etkinliklerin yapısı ve uygulama sürecinde kullanılan yöntem-tekniklerin farklılığı, bu etkinliklerde kullanılacak bilişim teknolojilerine ulaşmanın güçlüğü ya da araştırmaya katılan öğretmenlerin ilgi ve yeterliliklerinin farklılığı gibi sebepler olduğu düşünülebilir. Ulaşılan bu araştırma bulgusundan farklı olarak; Kol (2012), okul öncesi öğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitime yönelik görüşlerini incelemek amacıyla, Sakarya ilinde görev yapan 33 öğretmenle yaptığı araştırma sonucunda; öğretmenlerin % 36'sının sanat etkinliklerinde bilgisayar kullandıklarını belirlemiştir.

Araştırma sonucunda, öğretmenlerin bilişim teknolojilerini kullanırken; çocuklara, kültürel değerlere ve fiziksel ortama uygun, öğretime yardımcı ve anlaşılır nitelikte olmasına ayrıca kullanım süresine dikkat ettikleri belirlenmiştir. Bunun yanı sıra bilişim teknolojilerini kullanırken; olanakların yetersiz olması, kalitesizlik, kullanım zorluğu, öğretmenin kendini yetersiz hissetmesi, bilgisayara virüs girmesi, okuldaki internetin yavaş ve çoğu siteye erişim engeli olması gibi çeşitli konularda da problem yaşadıkları saptanmıştır. Bu araştırma bulgusuna paralel olarak birçok araştırma bulgusunda da, öğretmenlerin eğitim öğretim sürecinde bilişim teknolojilerini kullanırken çeşitli hususlara dikkat ettikleri ve süreç içerisinde bazı sorunlarla karşılaştıkları görülmektedir (Aktay ve Güven Aktay, 2015; Ar Zafer, 2016; Aral vd, 2007; Balkı, 2008; Çakmaz, 2010; Demir, 2015; Eleokleous, 2008; Görmez, 2012; Kır, 2012; Kiper, 2008; Koçak Usluel ve Seferoğlu, 2004; Mayya, 2007; Schoepp, 2005; Topuz, 2010; Yaprak, 2009).

Araştırmaya katılan öğretmenlerin neredeyse tamamına yakını eğitim-öğretim sürecinde bilişim teknolojileri kullanıldığında öğrencilerin ilgi ve dikkat derecelerini yüksek olarak belirtmişlerdir. Gelişimsel özellikleri itibariyle okul öncesi dönem çocukları son derece meraklıdır (Oktay, 2004:122). Onların bu doğal merak duygularından yola çıkarak, tüm duyularına hitap eden eğitim materyallerinin süreç içerisinde kullanımı oldukça önemlidir. Çağımızın vazgeçilmezi olan teknoloji ve teknolojik aletler gerek aile ortamında gerekse de okul ortamında çocuklar tarafından ilginç bulunmakta ve merak edilmektedir. Genel itibariyle birden fazla duyuya aynı anda hitap eden bilişim teknolojilerinin, çocukların ilgi ve dikkatleri üzerindeki olumlu etkisini çeşitli araştırmalarda da görmek mümkündür. Bu araştırmalardan bir kaçına

değinecek olursak; Gök, Turan ve Oyman (2011)'in okul öncesi öğretmenlerinin bilişim teknolojilerini kullanma durumlarına ilişkin görüşlerini inceledikleri araştırma sonucunda, okul öncesi öğretmenlerinin bilişim teknolojilerini verimli bir şekilde kullandıkları zaman öğrencilerin ilgi ve dikkat düzeyini en üst seviyeye ulaşmasını sağladıkları görülmüştür. Gök (2010) tarafından okul öncesi öğretmenlerinin bilişim teknolojileri kullanımında öğrenci ilgi ve dikkat düzeyine etkisine ilişkin algı ve görüşlerinin incelenmesi amacıyla yapılan araştırma neticesinde; okul öncesi öğretmenlerinin bilişim teknolojileri kullanma düzeylerinin öğrenci ilgi ve dikkat düzeyini arttırdığı belirlenmiştir. Benzer şekilde Balkı (2008)'nin yaptığı araştırma sonucunda, araştırmaya katılan 29 öğretmenden 24'ü bilişim teknolojilerinin öğrencilerin dikkat ve motivasyonunu arttırdığı şeklinde görüş bildirmiştir.

Katılımcılar bilişim teknolojilerini eğitim-öğretim sürecinde kullanmanın yararlarına ilişkin; öğrenmeyi kolaylaştırması ve kalıcı hale getirmesi, ilgi ve dikkati artırması, süreçte kolaylık sağlaması, çocukları teknolojiye alıştırmayı, eğlenceli olması gibi görüşler bildirirken; bilişim teknolojilerinin eğitim-öğretimde kullanımı ile ilgili; sınıflar bilişim teknolojileri yönünden zenginleştirilmeli, mevcut bilişim teknolojileri yeterli sayıda, sağlam ve dayanıklı olmalı, kullanım zamanına ve kullanım süresine dikkat edilmeli, bilişim teknolojileri ve kullanımları ile ilgili hizmetiçi eğitimler düzenlenmeli ve bilişim teknolojileri kullanılırken çocukların gelişim özellikleri göz önünde bulundurulmalı gibi öneriler sunmuşlardır. Yaşadığı çağa ayak uydurabilen, teknolojiyi aktif olarak kullanabilen nesiller yetiştirebilmek ve en önemlisi de eğitim-öğretim hizmetlerinden minimum sürede maksimum verim alabilmek adına bilişim teknolojilerinin sağladığı yararlar yadsınamaz. Yapılan araştırmalar da bu konunun önemini ortaya koymaktadır (Ar Zafer, 2016; Balkı, 2008; Çiçekli, 2014; Demir, 2015; Gök, 2010; Gök ve diğerleri, 2011; Görmez, 2012; Kartal ve Güven, 2006; Önal, 2014; Sayan, 2016; Turaç, 2011; Yürütücü, 2002).

Araştırmadan elde edilen sonuçlara dayanılarak şu öneriler getirilebilir:

1. Bilişim teknolojilerinin eğitim-öğretim sürecine sağladığı yararlar ve kolaylıklar göz önünde bulundurularak, bu teknolojilerin aktif kullanımı sağlanmalıdır.
2. İdareciler, öğretmenler ve diğer ilgili kişi ve kurumların işbirliği ile sınıflar bilişim teknolojileri yönünden zenginleştirilmeli ve mevcut olan araç-gereçler de iyileştirilmelidir.
3. Eğitim-öğretim sürecinde kullanılacak bilişim teknolojilerinin sadece bilgisayar, projeksiyon, vb. olmadığı; farklı birçok bilişim teknolojisinden bu süreçte yararlanılabileceği hususunda öğretmenler bilinçlendirilmelidir.
4. Öğretmenlerin bilişimi teknolojilerini kullanım yeterlilikleri geliştirilmeli, bu konuda zorunlu hizmetiçi eğitimler düzenlenmelidir.
5. Bilişim teknolojilerinin daha sağlıklı kullanılabilmesi için sınıflardaki öğrenci sayıları asgari düzeye çekilmelidir.

143 / Ahmet SİMSAR-Metin KADİM

6. Çocukların gelişim düzeyleri ve bireysel farklılıkları dikkate alınarak etkinlikler hazırlanmalı, bilişim teknolojileri bu bağlamda kullanılmalıdır.

7. Öğretim hizmetlerinde bilişim teknolojilerinden yararlanırken çok iyi bir planlama süreci gerçekleştirilmelidir.

8. Okul öncesi öğretmeni yetiştiren kurumlar, öğretmen adaylarının eğitim teknolojilerini kullanma becerilerini geliştirecek programlara ve uygulama faaliyetlerine yer vermelidir.

9. Okullarda kullanılan internetin erişim hızı yükseltilmeli, daha ayrıntılı çalışmalar yapılarak MEB'in yasaklı siteleri azaltılmalıdır.

10. Öğretmenlerin ücretsiz olarak yararlanabilecekleri web siteleri oluşturulmalı ve bu sitelerde özellikle okul öncesi eğitime yönelik çeşitli etkinliklere yer verilmelidir.

11. Çocukların gelişim ve eğitiminden sorumlu olan tüm birimler (okul, öğretmen, aile, bakıcı, vb.) bilişim teknolojilerinin avantajları ve dezavantajları hakkında bilgilendirilmeli, uygulama faaliyetleri bu doğrultuda gerçekleştirilmelidir.

KAYNAKÇA

- AĞAR**, M. (2009). Okul yöneticilerinin bilişim teknolojilerinin kullanımına ilişkin görüşleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.
- AKTAY**, S. ve Güven Aktay, E. (2015). İlkokullarda teknoloji eğitimi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(19), 17-44.
- ARAL**, N., Bütün Ayhan A., Ünlü, Ö., Erdoğan, N. ve Ünal, N. (2007). Anaokulu ve anasınıfı öğretmenlerinin bilgisayara yönelik tutumlarının incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(19), 1-8.
- AR-ZAFER**, K. (2016). Ortaöğretim öğretmenlerinin derslerinde bilişim teknolojilerini kullanma ile ilgili görüşleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- BALKI**, E. (2008). Öğretmenlerin bilişim teknolojilerine ilişkin algıları ve uygulamaları: Özel Konya Esentepe İlköğretim Okulu örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- BARDAKCI**, S. (2013). Bilişim teknolojilerinin eğitime entegrasyonu: Farklı amaç, politika, uygulama, etki ve eleştiriler üzerine bir inceleme. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- BAYDAŞ**, Ö., Gedik, N., ve Göktaş, Y. (2012, Mayıs). İlköğretim okullarındaki öğretmenlerin bilişim teknolojilerini kullanma durumu. 4. *Eğitim Araştırmaları Birliği Kongresi*, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.

- BURGUL**, N. ve Yağan, M. (2008). The importance and the roles of information technologies in preschool education. *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 3(1), 47-56.
- BÜYÜKÖZTÜRK**, Ş.(2012). Örneklemeye yöntemleri. <<http://w3.balikesir.edu.tr/~msackes/wp/wp-content/uploads/2012/03/BAY-Final-Konulari.pdf>> (2017, Ocak 15)
- BÜYÜKÖZTÜRK**, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (13.Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- COŞKUN**, S. (2001). İlköğretim okulu 4. ve 5. sınıf sosyal bilgiler dersinde materyal kullanım durumu. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- ÇİÇEKLİ**, M. (2014). Ortaokul branş öğretmenlerinin bilişim teknolojilerini kullanma düzeyi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- DEMİR**, O. (2015). Okul Öncesi öğretmenlerin bilişim teknolojilerini kullanma durumları ve bunun öğretime etkisi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(4), 466-479.
- ETEOKLEOUS**, N. (2008). Evaluating computer technology integration in a centralized school system. *Computers & Education*, 51, 669–686.
- GÖÇER**, A. (2013). türkçe öğretmeni adaylarının dil kültür ilişkisi üzerine görüşleri: Fenomenolojik bir araştırma. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(2), 25-38.
- GÖK**, A. (2010). Okul öncesi öğretmenlerinin bilişim teknolojileri kullanma durumları ve bunun öğrenci ilgi ve dikkat düzeyine ilişkin görüşler. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- GÖK**, A., Turan, S. ve Oyman, N. (2011). Okul öncesi öğretmenlerinin bilişim teknolojilerini kullanma durumlarına ilişkin görüşleri. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 1(3), 59-66.
- GÖRMEZ**, D. (2012). İlköğretim okullarındaki öğretmenlerin bilişim teknolojilerini öğrenme-öğretme süreçlerine entegrasyon durumları. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- KARTAL**, G. ve Güven, D. (2006). Okulöncesi eğitimde bilgisayarın yeri ve rolü. *Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 23 (1), 19-34.
- KIR**, H. (2012). İlköğretim okullarında görev yapan bilişim teknolojileri öğretmenlerinin bilişim teknolojileri eğitiminin sorunlarına yaklaşımları

145 / Ahmet SİMSAR-Metin KADİM

(İstanbul örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bahçeşehir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

KİPER, A. (2008). İlköğretim öğretmenlerinin bilgi teknolojilerini derslerde kullanım durumları ve bilgi teknolojileri ile ilgili almış oldukları hizmetiçi eğitimler hakkındaki görüşleri (Sakarya ili örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

KLEİN, P. S., Nir-Gal, O. ve Darom, E. (2000). The use of computers in kindergarten, with or without adult mediation; Effects on children's cognitive performance and behavior. *Computers in Human Behavior*, 16, 591-608.

KOÇAK USLUEL, Y. ve Seferoğlu, S. (2004). Öğretim elemanlarının bilgi teknolojilerini kullanmada karşılaştıkları engeller, çözüm önerileri ve öz-yeterlik algıları. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama Dergisi*, 3(6), 143-157.

KOL, S. (2012). Okul öncesi öğretmenlerinin bilgisayar destekli eğitime yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 12(2), 887-903.

KOPCHA, T. J. (2012). Teachers' perceptions of the barriers to technology integration and practices with technology under situated professional development. *Computers & Education*, 59, 1109-1121.

KÖROĞLU, A. Y. (2014). Okul öncesi öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının bilişim teknolojileri özyeterlik algıları, teknolojik araç gereç kullanım tutumları ve bireysel yenilikçilik düzeylerinin incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

MAYYA, S. (2007). Integrating new technology to commerce curriculum: How to overcome teachers' resistance? *The Turkish Online Journal Of Educational Technology*, 6(1), 8-14.

Milli Eğitim Bakanlığı. (2013). *Okul öncesi eğitim programı*. Ankara: Temel Eğitim Genel Müdürlüğü.

ÖNAL, N. (2014). Ortaokul matematik öğretmenlerinin bilişim teknolojileri yeterliliklerine ilişkin görüşleri. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

SAYAN, H. (2016). Okul öncesi eğitimde teknoloji kullanımı. *21.Yüzyılda Eğitim ve Toplum Dergisi*, 5(13), 67-83.

SCHOEPP, K. (2005). Barriers to technology integration in a technology-rich environment. *Learning and Teaching in Higher Education: Gulf Perspectives*, 2, 1-24.

- SHAHRİMİN**, M. I. ve Butterworth, D. M. (2002). Young children's collaborative interactions in a multimedia computer environment. *Internet and Higher Education*, 4, 203-215.
- SÖZBİLİR**, M. (2009). Nitel veri analizi. <<https://fenitay.files.wordpress.com/2009/02/1112-nitel-arac59ftc4b1rmada-veri-analizi.pdf>> (2017, Ocak 11)
- ŞENCAN**, H. (2005). *Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenilirlik ve geçerlilik*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- TOPUZ**, A. C. (2010). Bilgisayar öğretmenlerinin meslek hayatında karşılaştıkları sorunlara yönelik nitel bir araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- TURAÇ**, B. T. (2011). Bilişim teknolojileri kullanımı ile verimlilik arasındaki ilişki. Kayseri Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğünde bir araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- URSAVAŞ**, Ö. F. (2014). Öğretmenlerin bilişim teknolojilerini kullanmaya yönelik davranışlarının modellenmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- YAPRAK**, M. (2009). İlköğretim okullarında çalışan bilişim teknolojileri öğretmenlerinin dersin öğretiminde karşılaştıkları sorunlar (Şanlıurfa ili örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Şanlıurfa.
- YILDIRIM**, A. ve Şimsek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (7.Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- YÜRÜTÜCÜ**, A. (2002). Bilişim toplumunda ilköğretim sürecindeki eğitim teknolojileri. *II. Uluslararası Eğitim Teknolojileri Sempozyumu ve Fuarı*, 16-18 Ekim, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.

